

ชื่อวิทยานิพนธ์: รูปแบบการระบาดของโรคเอดส์ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้เขียน: นางวันดี สิวินันท์พันธุ์
สาขาวิชา: วิชาวิทยาการวิจัย
ปีการศึกษา: 2540

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและอธิบายถึงอุบัติการณ์และแนวโน้มของโรคเอดส์ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้รูปแบบทางสถิติ ในการศึกษานี้ใช้ข้อมูลของผู้ป่วยชายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2534 ถึง 31 ธันวาคม 2539, ผู้ป่วยหญิง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2536 ถึง 31 ธันวาคม 2539 และผู้ป่วยทุกรายต้องติดต่อโดยทางเพศสัมพันธ์และทางการใช้ยาเสพติดเท่านั้น

ข้อมูลที่ศึกษารวบรวมผู้ติดเชื้อที่มีผลการตรวจเลือดยืนยันว่าติดเชื้อ เอช ไอ วี และผู้ป่วยโรคเอดส์ จากรายงานการเฝ้าระวังโรคเอดส์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยรายงานนี้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รวบรวมจากทุกสถานบริการทั้งของรัฐและเอกชนของแต่ละจังหวัด ใน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา, จังหวัดสตูล, จังหวัดปัตตานี, จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส. ข้อมูลผู้ป่วยมีตัวแปรที่เลือกมาศึกษาประกอบด้วย วันที่ผู้ป่วยได้รับการตรวจวินิจฉัย, ผลการวินิจฉัย (ติดเชื้อ เอช ไอ วี, หรือ เอดส์) เพศ, อายุ, จังหวัด และวิธีการติดต่อ และข้อมูลประชากรจากสำนักงานสถิติแห่งชาติตั้งแต่ ปี 2534-2539 แยกแต่ละจังหวัด แต่ละปีประกอบด้วย เพศ กลุ่มอายุ จำนวนประชากร

จากการศึกษาแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการกระจายของโรคเอดส์ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วง 6 ปีที่ศึกษา พบว่า อัตราอุบัติการณ์การเกิดโรคเอดส์ของผู้ป่วยเพศหญิงในจังหวัดสงขลา, ยะลา และปัตตานี มีรูปแบบของอัตราอุบัติการณ์เหมือนกันคือเพิ่มขึ้นเรื่อยๆและเพิ่มสูงสุดในปี พ.ศ. 2538 และลดลงในปี พ.ศ. 2539 สำหรับในผู้ป่วยเพศชายพบว่าอัตราอุบัติการณ์เหมือนกันทุกจังหวัด คือ เพิ่มขึ้นเรื่อยตั้งแต่ปีที่เริ่มศึกษาจนอัตราอุบัติการณ์สูงสุดในปี พ.ศ.2538 และลดลงในปี พ.ศ. 2539

ศึกษาถึงอัตราความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคเอดส์ จะเห็นรูปแบบการระบาดของโรคชัดเจนยิ่งขึ้น คือ พบการระบาดเพิ่มสูงขึ้นทุกปี และพบอุบัติการณ์การเกิดโรคในจังหวัดสงขลาสูงกว่าจังหวัดอื่นๆ

เปรียบเทียบอัตราความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคเอดส์อย่างหยาบกับ อัตราความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคเอดส์เมื่อจำแนกผู้ป่วยตามกลุ่มอายุ โดยวิธีของ

แมนเทิล และ แชนเซลล์ พบว่า ค่าอัตราความสัมพันธ์ที่ได้ใกล้เคียงกันมาก แสดงว่า อายุไม่ได้เป็นตัวแปรทวนในการศึกษาครั้งนี้

สุดท้าย วิเคราะห์หารูปแบบการระบาดที่เหมาะสมโดยใช้สมการถดถอย แบบ Logistic (Logistic regression) เมื่อพิจารณาปีและจังหวัดเป็นตัวแปรเสริม พบว่าสามารถชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการระบาดของโรคเอดส์ได้ดีขึ้นในเพศชาย จากผลการวิเคราะห์พบว่า ช่วงเวลา (ปี) สภาพพื้นที่ (จังหวัด) และ อายุเป็นปัจจัยเสี่ยงของการระบาดของโรคเอดส์

Thesis Title : Spatial-Temporal Patterns in HIV/AIDS Epidemic in Southern Thailand Border Provinces
Author : Mrs. Wandee Thitinuntapan
Major Program : Research Methodology
Academic Year: 1997

ABSTRACT

This study aimed to identify and describe trends in the incidence of HIV/AIDS in border Southern Thailand provinces using statistical models. The study includes male cases with onset between 1 January 1991 to 31 December 1996 and female occurring during 1 January 1993 to 31 December 1996, and whose transmission method was by sexual intercourse and IDUs.

Data were collected from reports providing information on persons testing seropositive. These reports were collected from government organizations including general hospitals, rural hospitals, and health offices as well as non government organizations in five provinces comprising Songkhla, Satun, Pattani, Yala, and Narathiwat in Southern Thailand. The original data set consisted of date of diagnosis, disease status, sex, age, province, and method of transmission together with the corresponding population size classified by age gender and year.

From this study, the incidence rates show the pattern of the epidemic of HIV/AIDS in the five border provinces of Southern Thailand over a six year interval. It is found that the HIV/AIDS incidence of female cases in Songkhla, Yala and Pattani generally increased during the study period, with peaks in the year 1995. In male cases the incidence rates of all provinces are homogeneous, the incidence increasing until 1995 and dropping in the year 1996.

Odds ratios plots show clearly that the pattern of HIV/AIDS incidence has changed over the years. Songkhla had a higher incidence than all of the other provinces, by 1994, Satun had caught up to Songkhla, and by 1995, Pattani had also joined Songkhla

and Satun. This pattern persisted in 1996, with the epidemic occurring later in Yala and Narathiwat.

Comparison of crude odds ratios with age-adjusted odds ratios for each gender, using Mantel - Haenszel method of adjustment. It is found that the crude odds ratios and age-adjusted odds ratios are only slightly different in value. This result indicates no confounding with respect to age group.

Logistic regression shows that the deviance from this model is not high, and the p-value indicates a good fit. After fitting the year-province interactions, the deviance had decreased, and this decrease is quite statistically significant for the males. From this study it is found that year, province and age could be potential risk factors of HIV/AIDS infection.